

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

© 2015 САУХ І. В.

УДК 658.5(075.8)+336.1

Саух І. В. Фінансовий потенціал підприємства: принципи та особливості його формування

Стаття присвячена уточненню основних принципів формування системи фінансового потенціалу та виділенню його характерних особливостей. У результаті проведеного дослідження уточнено принципи, які покладені в основу формування фінансового потенціалу як найважливішої складової потенціалу підприємства в цілому. Обґрунтовано, що потенціал підприємства є слабоструктурованою системою, оскільки структура його відома частково. Проаналізовано різні трактування процесу формування структури потенціалу в наукових джерелах і зроблено висновок про доцільність застосування системного підходу. Здійснено детальний аналіз основних підходів (блочно-модульна та функціональна структуризація), які існують при формуванні потенціалу підприємства. Відзначено, що в межах функціональної структуризації поділ на суб'єктно-об'єктні складові є умовним, оскільки будь-яка об'єктивна складова потенціалу має тісний взаємозв'язок із суб'єктивною складовою. На основі розгляду існуючої графічної моделі підприємницького потенціалу сформульовано висновок про її позитивні моменти та дискусійні положення. Визначаючи потенціал підприємства в цілому як економічну систему, автор виділяє його властивості та формулює зміст властивостей потенціалу, екстрапольованих на фінансовий потенціал.

Ключові слова: фінансовий потенціал, системний підхід, властивості фінансового потенціалу, формування фінансового потенціалу.

Табл.: 2. **Бібл.:** 15.

Саух Ірина Василівна – докторант, факультет обліку і фінансів, Житомирський державний технологічний університет (вул. Черняхівського, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: irina_saukh@ukr.net

УДК 658.5(075.8)+336.1

Саух И. В. Финансовый потенциал предприятия: принципы и особенности его формирования

Статья посвящена уточнению основных принципов формирования системы финансового потенциала и выделению его характерных особенностей. В результате проведенного исследования выделены принципы, которые положены в основу формирования финансового потенциала как одной из наиболее важных составляющих потенциала предприятия в целом. Обосновано, что потенциал предприятия является слабоструктурированной системой, поскольку структура его известна частично. Проанализированы различные трактовки процесса формирования структуры потенциала в научных источниках и сформулирован вывод о целесообразности применения системного подхода. Проведен детальный анализ основных подходов (блочно-модульная и функциональная структуризация), которые существуют при формировании потенциала предприятия. Отмечено, что в рамках функциональной структуризации деление на субъектно-объектные составляющие является условным, поскольку любая объективная составляющая потенциала имеет тесную взаимосвязь с субъективной. На основе рассмотрения существующей графической модели предпринимательского потенциала сформулирован вывод о ее положительных и дискуссионных аспектах. Определяя потенциал предприятия в целом как экономическую систему, автор выделяет характеристики потенциала и формулирует их содержание, экстраполируя на финансовый потенциал.

Ключевые слова: финансовый потенциал, системный подход, характеристики финансового потенциала, формирование финансового потенциала.

Табл.: 2. **Библ.:** 15.

Саух Ирина Васильевна – докторант, факультет учета и финансов, Житомирский государственный технологический университет (ул. Черняховского, 103, Житомир, 10005, Украина)

E-mail: irina_saukh@ukr.net

UDC 658.5(075.8)+336.1

Saukh I. V. Financial Potential of Enterprise: Principles and Specifics of the Formation

The article is aimed at clarification of the basic principles of forming a system of the financial potential and selecting its characterizing features. As result of the study, the principles that provide the basis of forming a financial capacity as one of the most important components of the enterprise's potential in a whole has been allocated. It has been substantiated that potential of enterprise is a weakly structured system, since its structure is only partially known. Various interpretations of the process of forming the potential structure have been analyzed on the basis of scientific sources and it has been concluded about appropriateness of implementing a systemic approach. A detailed analysis of the major approaches (block-modular and functional structuring), which are available for the formation of enterprise's potential, was carried out. It has been noted that in terms of a functional structuring the division of elements into subject-object is arbitrary, because any objective component of the potential has a close relationship with the subjective component. On the basis of a review of the existing graphic model of entrepreneurial potential, a conclusion about its positive and controversial aspects has been made. Determining the potential of enterprise in a whole as an economic system, the author highlights the characteristics of the potential and formulates their contents, with extrapolating them on the financial potential.

Key words: financial potential, systemic approach, characteristics of the financial potential, formation of the financial potential.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 15.

Saukh Irina V. – Candidate on Doctor Degree, Faculty of Accounting and Finance, Zhytomyr State Technological University (vul. Chernyakhovskogo, 103, Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: irina_saukh@ukr.net

Важливим етапом дослідження фінансового потенціалу є формування його структури. У сучасній науковій літературі існує різнобічність поглядів на визначення наукових підходів, покладених в основу композиції, принципів формування потенціалу, елементів структури, їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Важливість вирішення вищезазначених проблемних

питань обумовлює актуальність теми дослідження та визначає цільову спрямованість статті.

Питання дослідження структури фінансового потенціалу та побудови його системної моделі досліджувались в працях закордонних та вітчизняних вчених: Вольської В., Герасимчука В., Олексюка О., Краснокутської Н., Педченко Н., Попова Є., Хомякова В., Шовкун І., Шерш-

ньової 3. та багатьох інших. Водночас існує різноспрямованість наукових поглядів на структуру системи фінансового потенціалу та визначення принципів, покладених в його основу.

Метою статті є систематизація наукових підходів до формування фінансового потенціалу підприємства, визначення основних принципів побудови структури системи потенціалу та виділення особливостей його формування.

У системному аналізі поняттю структури надається важливе значення. Знання структури системи – це знання закону, за яким породжуються елементи системи та відносини між ними [1, с. 27]. Ми погоджуємося з тим, що структура системи – це не є відношення елементів, а відношення їх відносин, що створюють ступінчасту, ієрархічну конструкцію. Згідно з визначенням Ю. І. Черняка, структура системи представляє собою подальшу абстракцію, виділення у чистому вигляді системного відношення [Там же]. За твердженням Р. А. Фатхутдинова, структура системи – це сукупність компонентів системи, що знаходяться у визначеній впорядкованості та поєднують локальні цілі для найкращого досягнення головної цілі системи. Кількість компонентів системи повинна бути мінімальною, але достатньою для виконання цілей системи [2, с. 63]. Під структурою системи можна розуміти якісно визначений, відносно стійкий порядок внутрішніх зв'язків між елементами системи. З цього випливає, що поняття структури надає важливу якісну характеристику зв'язкам. Вольська В. В. стверджує, що під структурою системи, якою є потенціал підприємства, розуміють мережу найбільш суттєвих, стійких (інваріантних) зв'язків між елементами [3, с. 7]. Це свідчить про те, що потенціал підприємства є слабоструктурованою системою, оскільки структура його відома лише частково.

Процес формування структури потенціалу має різні трактування в наукових джерелах. Наприклад, Н. Краснокутська стверджує, що формування потенціалу підприємства є одним з напрямів його економічної стратегії та передбачає створення й організацію системи ресурсів та компетенцій таким чином, щоб результат їхньої взаємодії був фактором успіху в досягненні стратегічних, тактичних та оперативних цілей діяльності підприємства [4, с. 28]. Герасимчук В. Г. формування потенціалу підприємства ототожнює з процесом реалізації заходів щодо забезпечення ринкових можливостей підприємства шляхом заміни його характеристик і властивостей до необхідного рівня відповідно до поставлених цілей [5]. На наш погляд, твердження потребує уточнення, оскільки залишається незрозумілим, які характеристики і властивості вимагають заміни. Педченко Н. С. стверджує, що зміст формування та використання фінансового потенціалу передбачає ефективну діяльність, спрямовану на соціальні здобутки та економічні досягнення, що забезпечать перспективне майбутнє на основі найповнішого розкриття властивостей фінансового потенціалу [6, с. 152]. Поєднуючи визначення формування фінансового потенціалу з організаційними формами його розвитку, В. Вольська пише, що формуван-

ня потенціалу підприємства – це процес ідентифікації та створення спектра підприємницьких можливостей, його структуризації та побудови певних організаційних форм задля стабільного розвитку та ефективного відтворення [3, с. 13].

У цілому при формуванні потенціалу підприємства існують такі підходи: 1) блочно-модульна структуризація; 2) функціональна структуризація.

Сутність першого підходу полягає у взаємодії трьох підсистем (блоків): ресурсного забезпечення, системи управління та кадрового потенціалу. Такий підхід докладно описаний у [4; 7]. На думку авторів, застосування такого підходу дозволить досягти поставлених підприємством цілей.

Функціональна структуризація передбачає виділення функціональних областей, у межах яких формується власний внутрішній потенціал, що поділяється на об'єктний (виробничий, інноваційний, фінансовий, потенціал відтворення, інфраструктурний потенціал) та суб'єктний (науково-технічний, маркетинговий, організаційної структури управління, кадровий, управлінський потенціали). На нашу думку, в межах функціональної структуризації поділ на суб'єктно-об'єктні складові є умовним, оскільки будь-яка об'єктивна складова потенціалу має тісний взаємозв'язок із суб'єктивною складовою.

Крім вищезазначених, до формування потенціалу підприємства в цілому застосовують такі підходи: системний підхід; маркетинговий; функціональний; відтворювальний; інноваційний; нормативний; комплексний; інтеграційний; динамічний; оптимізаційний; адміністративний; поведінковий; ситуаційний; структурний [4; 8]. До вищеперерахованих підходів можна додати кількісний та процесний [8].

У даному переліку для формування фінансового потенціалу можна адаптувати лише системний, функціональний, комплексний, інтеграційний, динамічний, ситуаційний та структурний підходи (табл. 1).

Найбільш доцільним при дослідженні формування потенціалу підприємства є взаємодоповнюючі підходи [13, с. 29]. У цьому контексті заслуговує на увагу графічна модель підприємницького потенціалу, запропонована В. Козловським [13, с. 30]. Особливістю моделі є те, що автор виділяє зовнішній та внутрішній потенціали підприємства. Зовнішній – представлений можливостями та здатностями підприємства щодо використання ринкових шансів за сприятливих для підприємства умов, внутрішній – можливостями та здатностями підприємства ефективно перетворити ресурси підприємства, тобто трансформаційним ресурсним потенціалом. У представленій моделі автор поставив у центр рівновагу між здатностями, можливостями та ресурсами підприємства, зобразивши рівновагу у вигляді рівностороннього трикутника. Безумовним позитивним моментом моделі є її спрямованість на оптимізацію зовнішнього та внутрішнього середовища та поділ загального середовища на макро-, мезо- та внутрішнє середовище, що сприятиме більш глибокому аналізу впливу факторів на потенціал підприємства. Однак, на наш погляд, вну-

Наукові підходи до формування потенціалу підприємства

№ з/п	Наукові підходи до формування потенціалу підприємства	Прибічники підходу
1	Системний підхід, маркетинговий, функціональний, відтворювальний, інноваційний, нормативний, комплексний, інтеграційний, динамічний, оптимізаційний, адміністративний, поведінковий, ситуаційний, структурний	Краснокутська Н. С. [4]
2	Блочно-модульна структуризація, функціональна структуризація	Вольська В. В. [3]
3	Елементний (факторний) підхід, який характеризує фактори, що формують потенціал: система управління, фінанси, персонал, стиль керівництва, маркетинг, товар, виробництво, збут, постачання, ексклюзивні можливості, загальна ефективність	Хомяков В. І., Федоренко О. В. [9], Белінська В. М. [10]
4	Ресурсний: властивості наявних ресурсів підприємства виконувати певні завдання	Олексюк О. І. [11]
5	Кадровий: компетенції керівників та персоналу	Репіна І. М. [12]

Джерело: узагальнено за [3; 4; 9; 10; 11; 12].

трішній потенціал підприємства потребує більш ретельної уваги (автор його ототожнює виключно з ресурсним потенціалом). Можливості представленої моделі значно б розширились, якщо б автор показав структуру внутрішнього фінансового потенціалу та взаємозв'язки між окремими елементами. Крім того, у представленій моделі не знайшли відображення обмежувальні фактори для реалізації потенціалу, на які необхідно зважати.

У моделі В. Козловського відокремлені поняття «можливість» та «здатність». Згідно з Тлумачним Словником за змістом можливість – це: 1) здійсненість, допустимість чого-небудь (звичайно за певних умов); 2) наявність умов, сприятливих для чого-небудь, обставин, які допомагають чомусь; 3) внутрішні сили, ресурси, здатності [14]. Відповідно «здатний» визначається як: 1) який може, уміє здійснювати, виконувати, робити що-небудь, поводити себе певним чином; 2) який має здібності; обдарований [Там же]. Можна констатувати, що в Тлумачному словнику зміст можливості та здатності ідентичний. Однак у запропонованій моделі автор можливості визначає ресурсами (наявними та резервними (прихованими), що характеризує об'єктну складову потенціалу, а здатності – соціальною складовою потенціалу (суб'єктна складова). На нашу думку, здатності та можливості підприємства є тотожними поняттями з позиції їхнього змістовного навантаження.

Ми погоджуємось з тим, що, у першу чергу, «оцінка внутрішнього потенціалу підприємства вимагає структуризації його внутрішнього середовища» [15]. Але не можемо погодитись з позицією, що «допускається довільний поділ внутрішнього середовища та в цілому підприємства на окремі елементи, структурні компоненти, фактори з подальшим стратегічним аналізом та органічним синтезом. Ця деталізація визначається відповідно до характеру діяльності підприємства, його масштабів, цілей та напрямів діяльності. І, взагалі, це індивідуальна справа підприємства» [Там же]. Вважаємо, на структуру внутрішнього потенціалу впливають різноманітні фактори, однак з позиції системного підходу він повинен мати гомеостаз, тобто певну стійкість у межах загальної системи підприємства. Тому специфіка підприємства, безумовно, буде впливати на структуру потенціалу, од-

нак «каркас, основа» внутрішньої структури будуть типовими для будь-якого підприємства. Визначаючи потенціал підприємства в цілому як економічну систему, автор виділяє такі його властивості (табл. 2).

Виділені властивості потенціалу та фінансового потенціалу підприємства дозволили нам сформулювати основні принципи, які слід покласти в основу формування фінансового потенціалу підприємства:

1) кожний виділений елемент фінансового потенціалу повинен узгоджуватись із загальними цілями функціонування підприємства і не суперечити їм;

2) фінансовий потенціал повинен органічно взаємодіяти з іншими сформованими потенціалами підприємства (виробничим, управлінським, маркетинговим, інноваційним тощо);

3) формування фінансового потенціалу повинно відбуватись одночасно з процесами створення інших складових потенціалу підприємства;

4) поєднання та функціонування окремих елементів фінансового потенціалу повинно враховувати принцип розвитку підприємства, тобто синергетичний ефект, одержаний при поєднанні елементів фінансового потенціалу, який повинен бути позитивним;

5) фінансовий потенціал повинен бути похідним від виробничого потенціалу;

6) система фінансового потенціалу повинна бути відкритою для можливості додавання нових елементів фінансового потенціалу, які не повинні знижувати синергетичний ефект від фінансового потенціалу в цілому.

Запропоновані принципи повинні бути покладені в основу моделі системи формування та оцінки фінансового потенціалу підприємства.

ВИСНОВКИ

Під формуванням структури системи фінансового потенціалу будемо розуміти якісно визначений, відносно стійкий порядок внутрішніх зв'язків між елементами системи. Потенціал підприємства є слабоструктурованою системою, оскільки структура його відома лише частково. У результаті проведеного дослідження уточнено принципи, які покладені в основу формування фінан-

Властивості потенціалу підприємства, екстрапольовані на фінансовий потенціал

№ з/п	Властивість потенціалу підприємства	Властивість фінансового потенціалу
1	Цілісність, тобто потенціал є єдиним цілим, що має певні властивості	Цілісність фінансового потенціалу обумовлена наявністю тісного взаємозв'язку між його складовими елементами, кожен з яких здійснює свій внесок у розвиток потенціалу підприємства
2	Структурність потенціалу, тобто потенціал складається з певних частин	Фінансовий потенціал складається з ресурсного потенціалу, потенціалу системи фінансового менеджменту, кадрового та інформаційного потенціалу
3	Складність потенціалу, обумовлена неоднорідністю складових, ієрархічними зв'язками між ними	Фінансовий потенціал є сукупністю взаємопов'язаних елементів, що створюють єдине ціле і мають єдине призначення
4	Динамічність (нестационарність потенціалу) – потенціал має мінливі параметри, характеризується стохастичністю поведінки	Фінансовий потенціал підлягає активному впливу зовнішнього середовища та є динамічною слабоструктурованою системою
5	Унікальність потенціалу – потенціал має в будь-який час притаманні лише йому можливості та властивості	Унікальність фінансового потенціалу обумовлена різним поєднанням його елементів (власних, позикових та залучених ресурсів)
6	Адаптивність потенціалу – потенціал має здатність до адаптації під впливом факторів зовнішнього середовища	Адаптивність фінансового потенціалу обумовлена можливістю його пристосування до зміни зовнішнього середовища
7	Синергічність потенціалу полягає в одержанні синергетичного ефекту при взаємодії його елементів	Синергічність фінансового потенціалу полягає в одержанні синергетичного ефекту при різних комбінаціях ресурсного забезпечення, потенціалу системи фінансового менеджменту, кадрового та інформаційного потенціалу
8	Протиентропійність, можливість протидіяти руйнівним тенденціям	Протиентропійність фінансового потенціалу полягає в можливості протистояти зовнішнім загрозам, що обумовлено наявністю прихованих фінансових резервів у підприємства
9	Зв'язок із зовнішнім середовищем	Взаємозв'язок формується з елементів фінансового потенціалу та елементів зовнішнього середовища
10	Гомеостаз	Характерним є визначена стійкість зв'язків всередині системи. Однак для фінансового потенціалу є характерною динамічна стійкість, тобто порушення гомеостазу під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів та його відновлення або вироблення нового гомеостазу
11	Безперервність функціонування та розвитку	Система фінансового потенціалу існує доти, доки функціонує підприємство. Водночас система повинна бути здатною до розвитку. Джерелами розвитку системи фінансового потенціалу є: 1) протиріччя в різних сферах діяльності; 2) конкуренція; 3) багатоманітність форм і методів функціонування
12	Інерційність	Характеризується швидкістю зміни вихідних параметрів системи у відповідь на зміни вхідних параметрів

Джерело: складено за [1; 3; 4; 6] та екстрапольовано на фінансовий потенціал підприємства.

сового потенціалу як найважливішої складової потенціалу підприємства в цілому. Перспективи подальших досліджень пов'язані з побудовою моделі системи фінансового потенціалу підприємства, вивченні основних її структурних елементів та взаємозв'язку між ними. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Черняк Ю. И. Системный анализ в управлении экономикой / Ю. И. Черняк. – М.: Экономика, 1975. – 191 с.
2. Фатхутдинов Р. А. Организация производства: учебник / Р. А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА – М., 2000. – 672 с.
3. Вольська В. В. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник / В. В. Вольська. – Житомир: Полісся, 2012. – 171 с.
4. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник / Н. С. Краснокутська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

5. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання / В. Г. Герасимчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.

6. Педченко Н. С. Ідентифікація ефективності стану формування та використання фінансового потенціалу підприємств / Н. С. Педченко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2013. – № 2. – С. 151 – 157 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvpusk_2013_2_26.pdf

7. Попов Е. Структура рыночного потенциала предприятия / Е. Попов, В. Ханжина // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 6. – С. 21 – 26.

8. Сабадирьова А. Л. Теоретичні основи управлінського потенціалу промислового підприємства / А. Л. Сабадирьова // Вісник Хмельницького національного університету. – Економічні науки. – 2010. – № 5, Т. 2. – С. 83 – 88.

9. Хомяков В. І. Потенціал і розвиток підприємства / В. І. Хомяков, В. М. Белінська, О. В. Федоренко. – К. : Кондор, 2011. – 432 с.

10. Белінська О. В. Сутність фінансового потенціалу підприємства / О. В. Белінська // Економічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2012_4_3/267-271.pdf

11. Олексюк О. І. Управління потенціалом акціонерних товариств (на матеріалах підприємств цементної промисловості України) : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / О. І. Олексюк ; Київ. нац. економ. ун-т. – К., 2001. – 20 с.

12. Репіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І. М. Репіна // Вісник Української академії державного управління при Президентові України. – 1998. – № 2. – С. 262 – 271.

13. Козловський В. О. Теоретико-методологічні підходи до визначення потенціалу підприємства / В. О. Козловський, І. В. Причепка // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2007. – № 3. – С. 28 – 33.

14. Словник української мови. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/mozhlyvistj>

15. Ковтун О. І. Стратегія підприємства : навч. посібник / О. І. Ковтун. – Львів : Науковий світ, 2005. – 388 с.

REFERENCES

Belinska, O. V. "Sutnist finansovoho potentsialu pidpriemstva" [The essence of the financial potential of the company]. http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2012_4_3/267-271.pdf

Cherniak, Yu. I. *Sistemnyy analiz v upravlenii ekonomiky* [System analysis in managing the economy]. Moscow: Ekonomika, 1975.

Fatkhutdinov, R. A. *Organizatsiia proizvodstva* [Organization of production]. Moscow: INFRA - M, 2000.

Herasymchuk, V. H. *Stratehichne upravlinnia pidpriemstvom. Hrafichne modeliuвання* [Strategic management. Graphical modeling]. Kyiv: KNEU, 2000.

Krasnokutska, N. S. *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka* [The potential of the company: development and evaluation]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2005.

Khomiakov, V. I., Belinska, V. M., and Fedorenko, O. V. *Potentsial i rozvytok pidpriemstva* [Potential and development company]. Kyiv: Kondor, 2011.

Kozlovskiy, V. O., and Prychepa, I. V. "Teoretyko-metodolohichni pidkhody do vyznachennia potentsialu pidpriemstva" [Theoretical and methodological approaches to determining the potential of the company]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, no. 3 (2007): 28-33.

Kovtun, O. I. *Stratehiia pidpriemstva* [The strategy of the company]. Lviv: Naukovyi svit, 2005.

Oleksiuk, O. I. "Upravlinnia potentsialom aktsionerlykh tovarystv (na materialakh pidpriemstv tsementnoi promyslovosti Ukrainy)" [Managing potential joint stock companies (based on cement industry enterprises of Ukraine)]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01*, 2001.

Pedchenko, N. S. "Identyfikatsiia efektyvnosti stanu formuvannia ta vykorystannia finansovoho potentsialu pidpriemstv" [Identification of state formation and efficiency of the financial capacity of enterprises]. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvpushk_2013_2_26.pdf

Popov, E., and Khanzhina, V. "Struktura rynochnogo potentsiala predpriatiia" [The structure of the market potential of the enterprise]. *Problemy teorii i praktiki upravleniia*, no. 6 (2001): 21-26.

Riepina, I. M. "Pidpriemnytskyi potentsial: metodolohiia otsinky ta upravlinnia" [The business potential: methodology assessment and management]. *Visnyk Ukrainytskoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, no. 2 (1998): 262-271.

"Slovyk ukrainskoi movy. Akademichnyi tлумачnyi slovyk" [Ukrainian dictionary. Academic glossary]. <http://sum.in.ua/s/mozhlyvistj>

Sabadyryova, A. L. "Teoretychni osnovy upravlynskoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva" [Theoretical basis of management capacity of the industrial enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, vol. 2, no. 5 (2010): 83-88.

Volska, V. V. *Upravlinnia potentsialom pidpriemstva* [Office of potential business]. Zhytomyr: Polissia, 2012.